TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS

2005 m. gegužės 12 d. *

Byloje C-112/03

dėl 2003 m. vasario 20 d. *Cour d'appel de Grenoble* (Prancūzija) sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2003 m. kovo 13 d., pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą pagal 1971 m. birželio 3 d. Protokolo dėl Teisingumo Teismo įgaliojimų aiškinti 1968 m. rugsėjo 27 d. Konvenciją dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose vykdymo byloje

Société financière et industrielle du Peloux

prieš

Axa Belgium ir kt.,

Gerling Konzern Belgique SA,

Établissements Bernard Laiterie du Chatelard,

Calland Réalisations SARL,

* Proceso kalba: prancūzų.

Joseph Calland,

Maurice Picard,

Abeille Assurances Cie,

Mutuelles du Mans SA,

SMABTP,

Axa Corporate Solutions Assurance SA,

Zurich International France SA,

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas C. W. A. Timmermans, teisėjai R. Silva de Lapuerta, J. Makarczyk, P. Kūris ir J. Klučka (pranešėjas),

generalinis advokatas A. Tizzano,
posėdžio sekretorė K. Sztranc, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2004 m. spalio 27 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs rašytines pastabas, pateiktas:

— *Axa Belgiumir kt.*, atstovaujamų advokatų J.-P. Caston ir I. Scheidecker,

— Gerling Konzern Belgique SA, atstovaujamos advokatų kontoros *SCP HPMBC Rostain*,

— *Mutuelles du Mans SA*, atstovaujamos advokato C. Michel,

— Prancūzijos vyriausybės, atstovaujamos G. de Bergues ir A. Bodard-Hermant,

— Jungtinės Karalystės vyriausybės, atstovaujamos R. Caudwell, padedamos *barrister* J. Stratford,

— Europos Bendrijų Komisijos, atstovaujamos A.-M. Rouchaud-Joët,

susipažinęs su 2004 m. gruodžio 16 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra susijęs su 1968 m. rugsėjo 27 d. Konvencijos dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose vykdymo (OL L 299, 1972, p. 32), iš dalies pakeistos 1978 m. spalio 9 d. Konvencija

dėl Danijos Karalystės, Airijos ir Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės prisijungimo (OL L 304, p. 1, pakeistas tekstas – p. 77), 1982 m. spalio 25 d. Konvencija dėl Graikijos Respublikos prisijungimo (OL L 388, p. 1), 1989 m. gegužės 26 d. Konvencija dėl Ispanijos Karalystės ir Portugalijos Respublikos prisijungimo (OL L 285, p. 1) ir 1996 m. lapkričio 29 d. Konvencija dėl Austrijos Respublikos, Suomijos Respublikos ir Švedijos Karalystės prisijungimo (OL 1997, C 15, p. 1, toliau – Briuselio konvencija), 12 straipsnio 3 punkto išaiškinimu.

2 Šį prašymą pateikė *Cour d'appel de Grenoble*, nagrinėdamas ginčą dėl jurisdikcijos tarp Prancūzijoje buveinę turinčios bendrovės *Société financière etindustrielle du Peloux*, ankstesnis pavadinimas *Plast'Europ SA* (toliau – *SFIP*), ir draudimo bendrovių *Axa Belgium*, ankstesnis pavadinimas *AXA Royale Belge SA* (toliau – *Axa Belgium*), *Zurich Assurances SA* (toliau – *Zurich Assurances*), *AIG Europe SA* (toliau – *AIG Europe*), *Fortis Corporate Insurance SA* (toliau – *Fortis*), *Gerling Konzern Belgique SA* (toliau – *Gerling*), *Axa Corporate Solutions Assurance SA* (toliau – *Axa Corporate*) ir *Zurich International France SA* (toliau – *Zurich International France*) dėl galėjimo remtis sąlyga dėl jurisdikcijos byloje pagal *SFIP* prašymą įtraukti į bylą įmonių grupės draudimo sutartyje dalyvaujančius bendruosius draudikus.

Teisinis pagrindas

3 Briuselio konvencijos II antraštinės dalies 3 skirsnio dėl jurisdikcijos bylose, susijusiose su draudimu, 7 straipsnyje numatyta:

„Jurisdikcija draudimo byloms nustatoma pagal šį skirsnį <...>“

4 Šios konvencijos 8 straipsnyje teigiama:

„Susitariančioje Valstybėje buveinę turinčiam draudikui byla gali būti keliama:

1) valstybės, kurioje jis turi buveinę, teismuose;

arba

2) kitoje Susitariančiojoje Valstybėje – vietos, kurioje nuolat gyvena draudimo liudijimo (poliso) turėtojas, teismuose;

arba

3) jei jis yra vienas iš kelių draudikų – Susitariančiosios Valstybės, kurioje byla yra iškelta pagrindiniam draudikui, teismuose.

<...>"

5 Šios konvencijos 9 straipsnyje nurodyta:

„Dėl atsakomybės draudimo <...> byla draudikui taip pat gali būti keliama vietos, kurioje įvyko draudiminis įvykis, teismuose." (Pataisytas vertimas)

6 Briuselio konvencijos 10 straipsnis nustato:

„Bylose, susijusiose su atsakomybės draudimu, draudikas taip pat gali būti įtrauktas į nukentėjusiosios šalies apdraustajam iškeltą bylą, jeigu įstatymai, kuriais vadovaujasi teismas, tai leidžia.

<...>“ (Pataisytas vertimas)

7 Šios konvencijos 11 straipsnis numato:

„Nepažeidžiant 10 straipsnio trečiosios pastraipos nuostatų, draudikas gali kelti bylą tik Susitariančiosios Valstybės, kurioje nuolat gyvena ar turi buveinę atsakovas, nesvarbu, ar jis yra draudimo liudijimo (poliso) turėtojas, draudėjas ar naudos gavėjas, teismuose.

<...>“ (Pataisytas vertimas)

8 Šios konvencijos 12 straipsnyje nurodyta:

„Nuo šio skirsnio nuostatų galima nukrypti tik pagal susitarimą dėl jurisdikcijos:

<...>

2) kuris leidžia draudimo liudijimo (poliso) turėtojui, draudėjui ar naudos gavėjui pareikšti ieškinį kituose teismuose negu tie, kurie nurodyti šiame skirsnyje; arba

3) kurį yra sudarę draudimo liudijimo (poliso) turėtojas ir draudikas, abu turintys nuolatinę gyvenamąją vietą ar buveinę toje pačioje Susitariančiojoje Valstybėje, ir kuris tos valstybės teismams suteiktų jurisdikciją net tuo atveju, jei draudiminis įvykis įvyktų užsienyje, jeigu tik toks susitarimas neprieštarauja tos valstybės įstatymams <...>

<...>"

9 Pagal Briuselio konvencijos II antraštinės dalies 6 skirsnio, susijusio su susitarimu dėl jurisdikcijos, 17 straipsnį:

„Jeigu bylos šalys, iš kurių viena ar daugiau turi nuolatinę gyvenamąją vietą ar buveinę Susitariančioje Valstybėje, susitarė, kad kurios nors Susitariančiosios Valstybės teismas ar teismai turi jurisdikciją spręsti bet kokius, ypač dėl teisinių santykių kylančius ar galinčius kilti ginčus, tam teismui ar teismams priklauso išimtinė jurisdikcija. Toks jurisdikciją teikiantis susitarimas turi būti:

a) rašytinis arba paliudytas raštu;

arba

b) tokios formos, kurią tarpusavio susitarimu nustato šalys;

<...>

<...>

susitarimai <...> neturi teisinės galios, jei jie prieštarauja 12 <...> straipsnio nuostatoms <...>

<...>"

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

10 *Calland Réalisations SARL* (toliau – *Calland*), apsidraudusi Prancūzijoje buveinę turinčioje bendrovėje *Abeille Assurances Cie* (toliau – *Abeille*), 1990 m. ėmėsi statyti sūrių gamyklą irgi Prancūzijoje buveinę turinčiai bendrovei *Établissements Bernard Laiterie du Chatelard* (toliau – *Laiterie du Chatelard*), visiems statybos darbams naudodama *SFIP* pagamintas paneles.

11 *Laiterie du Chatelard* užsakytos ekspertizės ataskaitoje padaryta išvada, kad dėl nurodytų panelių projektavimo ir gamybos trūkumų pastatas netinkamas naudoti pagal paskirtį. Trūkumų ištaisymo darbai iš viso įvertinti 610 000 eurais.

12 Nurodytų darbų atlikimo metu *SFIP* buvo apsidraudusi keliose pagrindinių ir antros eilės (pranc. k. „premier et second rangs") Prancūzijos draudimo įmonių. Kaip Belgijoje buveinę turinčios bendrovės *Recticel SA* (toliau – *Recitel*) antrinė įmonė, ji taip pat buvo apdrausta keliose antros eilės Belgijos draudimo įmonių pagal *Recitel* pasirašytą įmonių grupės draudimo sutartį, 1988 m. liepos 8 d. išplėtus jos galiojimą *SFIP* atžvilgiu atgaline data nuo 1988 m. liepos 7 d., t. y. nuo šios bendrovės tapimo *Recitel* grupės įmone. Šios sutarties VIII skyriaus K straipsnyje nustatyta, kad „ginčų dėl šios sutarties atveju bendrovė kreipiasi į teismą pagal draudėjo buveinės vietą". Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pabrėžia, kad šis straipsnis nebuvo draudiko vienašališkai nustatytas.

13 Dėl patirtos žalos atlyginimo *Laiterie du Chatelard* 2001 m. kovo 1 ir 12 d. pareiškė ieškinius *Tribunal de grande instance de Bourgoin-Jallieu* (Prancūzija) šioms bendrovėms:

— *Calland*, kuriai pradėta savanoriška likvidavimo procedūra, todėl šaukimai buvo įteikti dviem jos administratoriams J. Calland ir M. Picard,

— *Abeille*, t. y. *Calland* draudikui,

— *SFIP*,

— *SMABTP*, t. y. *SFIP* profesinės atsakomybės draudikui,

— *AXA Global Risks SA* (toliau – *AXA Global Risks*), t. y. *SFIP* draudikui nuo įvairių rizikų,

— *Zurich International*, t. y. *SFIP* draudikui nuo įvairių rizikų.

14 2001 m. birželio 5 d. *Zurich International* pateikė prašymą įtraukti į bylą jos antros eilės Prancūzijos draudikus *Zurich International France* ir *Axa Corporate*, perėmusius *AXA Global Risks* teises.

15 Remdamasi Briuselio konvencijos 10 straipsnio pirmąja pastraipa 2001 m. birželio 21 d. *SFIP* pateikė prašymą įtraukti į bylą įmonių grupės draudimo sutartyje dalyvaujančius savo antros eilės Belgijos draudikus, būtent *Axa Belgium*, *Zurich Assurances*, AIG, *Fortis* ir *Gerling* (toliau – Belgijos bendrieji draudikai).

16 Belgijos bendrieji draudikai užginčijo *Tribunal de grande instance de Bourgoin-Jallieu* teritorinę jurisdikciją, remdamiesi įmonių grupės draudimo sutarties sąlyga dėl jurisdikcijos suteikimo.

17 Taikydamas šios sutarties VII skyriaus K straipsnį 2002 m. rugsėjo 13 d. Sprendimu *Tribunal de grande instance de Bourgoin-Jallieu* nurodė *SFIP*, kad savo reikalavimus

Belgijos bendrųjų draudikų atžvilgiu ji turi reikšti Briuselio (Belgija) pirmosios instancijos teisme, t. y. įmonių grupės sutartį pasirašiusios *Recitel* nuolatinės buveinės teisme.

18 2002 m. rugsėjo 27 d. *SFIP* apskundė šį sprendimą dėl jurisdikcijos *Cour d'appel de Grenoble.*

19 Šiame teisme *SFIP* pabrėžė, kad draudikas negali panaudoti sąlygos dėl jurisdikcijos suteikimo, pagrįstos Briuselio konvencijos 12 straipsnio 3 punktu, prieš naudos gavėją, kuris neišreiškė aiškaus sutikimo dėl draudimo sutarties, į kurią įtraukta ši sąlyga. *Laiterie du Chatelard* ir *SMABTP* palaikė *SFIP* skundą.

20 Tokiomis aplinkybėmis *Cour d'appel de Grenoble* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar draudimo sutartimi, sudaryta draudėjo ir draudiko, turinčių nuolatines buveines toje pačioje valstybėje narėje, galima apdraustajam naudos gavėjui nustatyti šio asmeniškai nepatvirtintą sąlygą, pagal kurią jurisdikcija suteikiama šios valstybės teismams, jei draudiminis įvykis kilo kitoje valstybėje narėje, kurios teisme apdraustasis pareiškė ieškinį draudikams, turintiems nuolatinę buveinę ir šioje kitoje valstybėje?"

Dėl prejudicinio klausimo

21 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar sąlyga dėl jurisdikcijos, pagal Briuselio konvencijos 12 straipsnio 3 punktą numatyta tarp draudėjo ir draudiko sudarytoje draudimo sutartyje, gali būti panaudota prieš šia sutartimi apdraustąjį naudos gavėją, kuris neišreiškė aiškaus sutikimo dėl šios sąlygos ir kurio nuolatinė gyvenamoji vieta ar buveinė yra kitoje nei draudėjo ir draudiko susitariančioje valstybėje.

Teisingumo Teismui pateiktos pastabos

22 Belgijos bendrieji draudikai ir Jungtinės Karalystės vyriausybė nurodo 1983 m. liepos 14 d. Sprendimą *Gerling ir kt.* (201/82, Rink. p. 2503), kuriame Teisingumo Teismas nusprendė, jog jei draudėjo ir trečiųjų asmenų naudai sudarytoje draudiko ir draudėjo draudimo sutartyje yra sąlyga dėl jurisdikcijos, šie tretieji asmenys, nors ir neišreiškę aiškaus sutikimo dėl jurisdikcijos sąlygos, gali ja remtis, jei santykiai tarp draudiko ir draudėjai atitinka Briuselio konvencijos 17 straipsnyje nustatytą rašytinės formos reikalavimą ir jei draudikas išreiškė aiškų sutikimą šiuo atžvilgiu. Sprendimo 18 punkte Teisingumo Teismas nusprendė, kad nurodytoje Konvencijoje aiškiai numatyta galimybė sutartyse numatyti sąlygas dėl jurisdikcijos ne tik draudėjo, kuris yra sutarties šalis, bet ir apdraustojo bei naudos gavėjo, kurie, jei yra skirtingi asmenys, gali nebūti sutarties šalys arba netgi gali būti nežinomi sutarties sudarymo momentu, naudai. Belgijos bendrieji draudikai iš šio sprendimo daro išvadą, kad Teisingumo Teismas jau pripažino galimybę sąlygą dėl jurisdikcijos panaudoti prieš apdraustąjį naudos gavėją, nesant reikalo jam pačiam įvykdyti Briuselio konvencijos 17 straipsnio sąlygų.

23 Komisija mano kitaip, kad draudimo sutartis, išskyrus sąlygą dėl jurisdikcijos, taikoma apdraustajam naudos gavėjui vien dėl automatinės ir imperatyvios apsaugos, taikomos visoms „silpnosioms šalims". Vadovaujantis Teisingumo Teismo praktika, darytina išvada, kad naudos gavėjas, nepasirašęs jo naudai sudarytos sutarties, gali remtis sąlyga dėl jurisdikcijos ir, atvirkščiai, ši sąlyga negali būti panaudota prieš jį. Be to, Komisija pastebi, kad Briuselio konvencijos 12 straipsnio 2 punktas, aptartas anksčiau nurodytame sprendime *Gerling ir kt.*, aiškiai mini apdraustojo naudos gavėjo situaciją ir kad šiame punkte numatytos ginčo sprendimo vietos nustatymo taisyklės yra fakultatyvaus pobūdžio vien „silpnosios šalies" atžvilgiu. Todėl apdraustasis ir naudos gavėjas galėtų būti įtraukti į sąrašą šalių, kurios gali patvirtinti arba remtis nurodytąja sąlyga. Tačiau Briuselio konvencijos 12 straipsnio 3 punktas leidžia sąlygą dėl ginčo nagrinėjimo vietos, kurio išimtinis pobūdis nekelia abejonių, kuriame neminimas kitas naudos gavėjas ir kuris dėl to negalėtų būti panaudotas prieš jį.

24 Belgijos bendrieji draudikai ir Jungtinės Karalystės vyriausybė tvirtina, kad pagal Briuselio konvencijos 12 straipsnio 3 punktą sąlyga dėl jurisdikcijos buvo įtraukta draudėjo siūlymu, todėl argumentas, pagrįstas apdraustojo, t. y. sutarties „silpnosios šalies", apsaugos principu, būtų netinkamas. Visų bendrųjų draudikų teigimu, sutartyje numatytos išimtys, kurias draudikas gali panaudoti prieš draudėją, taip pat gali būti panaudotos prieš naudos gavėją, kuris turi teisę atsisakyti jo naudai nustatytos sąlygos, jei jo netenkintų su šia sąlyga susiję apribojimai. Pagrindinėje byloje naudos gavėjas naudojasi teisėmis draudikų atžvilgiu, kylančiomis iš sutarties kaip visumos, kurios dalį sudaro aptariama sąlyga dėl jurisdikcijos, todėl jis negali atsikirsti aplinkybe, kad yra visiškai nepriklausomas apdraustasis iš Prancūzijos, nes pagal įmonių grupės draudimo sutartį jis visiškai ir tiesiogiai priklauso nuo *Recitel* draudimo sutarčių draudiminių įvykių administravimo klausimais.

25 Vadovaudamiesi ta pačia logika Belgijos bendrieji draudikai nurodo 2002 m. vasario 19 d. Sprendimą *Besix* (C-256/00, Rink. p. I-1699) ir teigia, kad Briuselio konvencijos

tikslas yra užtikrinti šalims nuspėjamumą ir jų teisinių santykių saugumą bei kiek įmanoma vengti iš tos pačios sutarties kylančių ginčų teismingumo keliems teismams, siekiant išvengti sprendimų tarpusavio prieštaravimų rizikos ir palengvinti teismo sprendimų pripažinimą bei vykdymą už valstybės, kurioje jie buvo priimti, ribų.

26 Prancūzijos ir Jungtinės Karalystės vyriausybės pritaria šioms pastaboms ir papildo, kad svarbą reikėtų teikti šalių laisvai išreikštai valiai bei tesiniam saugumui draudimo srityje. Kadangi ši draudimo sutarties rūšis apima įvairias tos pačios įmonių grupės bendroves keliose valstybėse, reikėjo numatyti, kad skirtingi ginčai, kurie galėtų kilti taikant tokią sutartį, būtų pateikiami nagrinėti tam pačiam teismui. Toks Briuselio konvencijos aiškinimas taip pat leidžia užtikrinti draudimo sutarties aiškinimo vienodumą, išvengti galimo prieštaraujančių sprendimų koegzistavimo bei ginčų daugėjimo. Toks aiškinimas taip pat prisidėtų prie Europos draudimo rinkos įgyvendinimo.

27 Komisija taip pat teigia, kad negalėjimas panaudoti sąlygų dėl ginčų sprendimo vietos prieš apdraustąjį draudimo bendrovėms kelia nenuspėjamumo pavojų, nes ieškiniai joms gali būti pareikšti teisme, kurių jos negalėjo numatyti. Tačiau, jos nuomone, reikia pripažinti, kad Bendrijos teisės aktų leidėjas norėjo pabrėžti apdraustųjų apsaugos tikslą.

Teisingumo Teismo atsakymas

28 Pirmiausia reikėtų priminti, kad Briuselio konvencija turi būti aiškinama tuo pačiu metu atsižvelgiant į jos sistemą ir tikslus bei į jos ryšį su EB sutartimi (žr. 1976 m. spalio 6 d. Sprendimo *Tessili*, 12/76, Rink. p. 1473, 9 punktą).

29 Šiuo klausimu Briuselio konvencijos II antraštinės dalies 3 skirsnyje įtvirtinta savarankiška teismų jurisdikcijos draudimo srityje nustatymo sistema. Šios Konvencijos 8–10 straipsniuose būtent numatyta, kad draudikui, turinčiam gyvenamąją vietą ar buveinę Susitariančioje Valstybėje, bylą galima iškelti Susitariančios Valstybės, kurioje yra jo nuolatinė gyvenamoji vieta ar buveinė, teismuose, naudos gavėjo nuolatinės gyvenamosios ar buveinės vietos teismuose, vietos, kurioje įvyko draudiminis įvykis, teismuose (su atsakomybės draudimu susijusiose bylose), be to, jis gali būti įtrauktas į nukentėjusiosios šalies apdraustajam iškeltą bylą, jeigu įstatymai, kuriais vadovaujasi teismas, tai leidžia. Kita vertus, šios Konvencijos 11 straipsnyje nustatyta, kad draudikas gali kelti bylą tik Susitariančios Valstybės, kurioje yra atsakovo nuolatinė gyvenamoji vieta ar buveinė, teismuose, neatsižvelgiant į tai, ar jis yra draudėjas, apdraustasis ar naudos gavėjas.

30 Pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką iš šio skirsnio nuostatų, atsižvelgiant į jų *travaux préparatoires*, analizės matyti, kad suteikti apdraustajam galimybę pasirinkti iš daugiau teismų, nei yra prieinami draudikui, ir nesuteikti jokios galimybės draudikui pasinaudoti sąlyga dėl jurisdikcijos prieš trečiuosius asmenis paskatino tikslas apsaugoti apdraustąjį, kuriam sutartis dažniausia pateikiama iš anksto numatytomis, derybų objektu nebegalinčiomis būti sąlygomis ir kuris yra ekonomiškai silpnesnė draudimo sutarties šalis (žr. minėto sprendimo *Gerling ir kt.* 17 punktą ir 2000 m. liepos 13 d. Sprendimo *Group Josi*, C-412/98, Rink. p. I-5925, 64 punktą).

31 Ekonomiškai silpnesnio asmens apsaugos tikslą draudimo sutarčių srityje užtikrina ir šalių autonomijos susitarimo dėl jurisdikcijos atžvilgiu įtvirtinimas. Briuselio konvencijos 12 straipsnyje taip pat išsamiai išvardijami atvejai, kada šalys gali

nukrypti nuo šios konvencijos II antraštinės dalies 3 skirsnio nuostatų. Be to, pagal šios konvencijos 17 straipsnio ketvirtąją pastraipą susitarimai dėl jurisdikcijos suteikimo neturi teisinės galios, jeigu jie prieštarauja minėtam 12 straipsniui. Iš šių nuostatų matyti, kad ši konvencija įtvirtina sistemą, pagal kurią nuostatų dėl jurisdikcijos draudimo srityje išimtys yra aiškinamos griežtai.

32 Ypač Briuselio konvencijos 12 straipsnio 3 punktas draudėjui ir draudikui, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta ar buveinė sutarties sudarymo metu yra toje pačioje Susitariančioje Valstybėje, leidžia suteikti jurisdikciją šios Susitariančios Valstybės teismams net ir užsienyje kilusio draudiminio įvykio atveju, išskyrus, jeigu šios valstybės įstatymas draudžia tokius susitarimus. Briuselio konvencija leidžia tokią sąlygą, nes ji negali panaikinti draudėjo, t. y. silpnesnės šalies, adekvačios apsaugos. Kaip savo išvados 61 punkte nurodo generalinis advokatas, jei šis draudėjas tokiu atveju praranda galimybę kreiptis į draudiminio įvykio vietos teismą, jis gali kreiptis į savo nuolatinės gyvenamosios ar buveinės vietos teismą.

33 Taigi šalių autonomijos principas leidžia draudėjui – silpnesniajai sutarties šaliai – atsisakyti nuo vienos iš dviejų jam Briuselio konvencija suteikiamų apsaugos formų. Tačiau dėl ekonomiškai silpnesnio asmens apsaugos imperatyvaus pobūdžio ši autonomija neapima galimybės šiam draudėjui atsisakyti savo nuolatinės gyvenamosios ar buveinės vietos teismo jurisdikcijos. Būdamas silpnesne šalimi, toks asmuo neturėtų būti atgrasomas kreiptis į teismą įpareigojimu paduoti ieškinį toje Susitariančioje Valstybėje, kurioje įsisteigęs jo partneris pagal sutartį (žr. pagal analogiją su vartotoju 2005 m. sausio 20 d. Sprendimo *Gruber*, C-464/01, Rink. p. I-439, 34 punktą).

34 Reikia atsižvelgti į šiuos motyvus nustatant, ar gali sąlyga dėl jurisdikcijos suteikimo, pagal Briuselio konvencijos 12 straipsnio 3 punktą sudaryta tarp draudėjo ir draudiko, būti panaudota prieš apdraustą naudos gavėją, kurio nuolatinė gyvenamoji vieta ar buveinė yra kitoje nei draudėjo ir draudiko Susitariančioje Valstybėje.

35 Briuselio konvencijoje ir būtent jos 12 straipsnio 3 punkte nedetalizuojama tokios sąlygos dėl jurisdikcijos reikšmė apdraustajam ar naudos gavėjui pagal draudimo sutartį. Šios konvencijos nuostatų lingvistinis aiškinimas neleidžia nustatyti, ar (ir prireikus – kokiomis sąlygomis) draudikas gali panaudoti šią sąlygą prieš naudos gavėją, jei šio nuolatinė gyvenamoji vieta ar buveinė yra kitoje nei draudėjo ir draudiko valstybėje narėje.

36 Tokiomis aplinkybėmis, kaip matyti iš šio sprendimo 28 punkto, Teisingumo Teismas turi aiškinti Briuselio konvencijos nuostatas atsižvelgdamas į šios konvencijos sistemą ir bendrus tikslus.

37 Šiuo atžvilgiu primintina, kad apdraustąjį naudos gavėją, kaip ir draudėją, Briuselio konvencija gina kaip ekonomiškai silpnesnį anksčiau nurodyto sprendimo *Gerling ir kt.* prasme.

38 Todėl galėjimas panaudoti minėtos konvencijos 12 straipsnio 3 punktu grindžiamą sąlygą dėl jurisdikcijos prieš apdraustąjį naudos gavėją nebūtų leidžiama bet kuriuo atveju, išskyrus jeigu ji nekelia pavojaus ekonomiškai silpnesnio asmens apsaugos tikslui.

39 Kaip pažymėjo generalinis advokatas savo išvados 62 ir 67 punktuose, galėjimas panaudoti tokią sąlygą turėtų rimtų pasekmių sutarties nepasirašiusiam apdraustajam naudos gavėjui, turinčiam nuolatinę gyvenamąją vietą ar buveinę kitoje Susitariančioje Valstybėje. Viena vertus, iš tikrųjų ji panaikintų šio apdraustojo galimybę pareikšti ieškinį draudiminio įvykio vietos teisme bei jo nuolatinės gyvenamosios ar buveinės vietos teisme, įpareigodama ginti savo teises prieš draudiką šio nuolatinės gyvenamosios ar buveinės vietos teisme. Kita vertus, byloje prieš apdraustą naudos gavėją tokia sąlyga leistų šiam draudikui pareikšti ieškinį savo nuolatinės gyvenamosios ar buveinės vietos teisme.

40 Toks aiškinimas leistų draudikui naudingą jurisdikcijos suteikimą ir nepaisytų ekonomiškai silpnesnio asmens, šiuo atveju apdrausto naudos gavėjo, kuris privalo turėti galimybę pareikšti ieškinį ir gintis savo nuolatinės gyvenamosios ar buveinės vietos teisme, apsaugos tikslo.

41 Be to, siekiant stiprinti šią apdrausto naudos gavėjo – ekonomiškai silpnesnio asmens – apsaugą, jau patvirtintą nurodyto sprendimo *Gerling ir kt.* 17 punkte, 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 12, 2001, p. 1) 9 straipsnio 1 dalies b punktas yra suformuluotas taip, kad aiškiai leistų apdraustajam ar naudos gavėjui pagal draudimo sutartį iškelti draudikui bylą savo nuolatinės gyvenamosios ar buveinės vietos teisme, nors Briuselio konvencijos 8 straipsnio pirmosios pastraipos 2 dalis numato tik draudėjo nuolatinės gyvenamosios ar buveinės vietos teismo jurisdikciją, nenustatydama, ar draudikui gali, ar negali būti iškelta byla apdraustojo arba naudos gavėjo nuolatinės gyvenamosios ar buveinės vietos teisme.

42 Be to, priešingai tam, ką nurodo Belgijos bendrieji draudikai bei Jungtinės Karalystės vyriausybė, anksčiau nurodytu sprendimu *Gerling ir kt.* negalima remtis pagrin-

džiant teiginį apie galėjimą panaudoti sąlygą prieš trečiąjį asmenį, nes, pirma, šiame sprendime nagrinėjama sąlyga dėl jurisdikcijos suteikimo, pagrįsta Briuselio konvencijos 12 straipsnio 2 punktu, kuri aiškiai leidžia sutarties šalims susitarti ne dėl išimtinės, bet dėl papildomos jurisdikcijos draudėjo, apdraustojo arba naudos gavėjo naudai ir, antra, nurodytame sprendime Teisingumo Teismas nusprendė tik dėl trečiųjų asmenų, t. y. naudos gavėjo, galėjimo panaudoti tokią sąlygą prieš draudiką, tačiau ne dėl draudiko galėjimo ją panaudoti prieš šiuos trečiuosius asmenis. Iš generalinio advokato išvados 52 punkto matyti, kad naudos gavėjo pagal draudimo sutartį galimybė panaudoti šią sąlygą prieš draudiką negali jam kenkti; priešingai, ji skirta stiprinti ekonomiškai silpnesnio asmens apsaugą, numatant papildomą ginčų nagrinėjimo vietą be Briuselio konvencijoje jau numatytos jurisdikcijos draudimo srityje.

43 Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, į pateiktą klausimą reikia atsakyti, kad sutarties sąlyga dėl jurisdikcijos suteikimo, nustatyta pagal Briuselio konvencijos 12 straipsnio 3 punktą, negali būti panaudota prieš šia sutartimi apdraustą naudos gavėją, kuris neišreiškė aiškaus sutikimo dėl šios sąlygos ir kurio nuolatinė gyvenamoji vieta ar buveinė yra kitoje nei draudėjo ir draudiko Susitariančioje Valstybėje.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

44 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą dėl prejudicinio sprendimo pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

Pagal 1968 m. rugsėjo 27 d. Konvencijos dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose vykdymo, iš dalies pakeistos 1978 m. spalio 9 d. Konvencija dėl Danijos Karalystės, Airijos ir Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės prisijungimo, 1982 m. spalio 25 d. Konvencija dėl Graikijos Respublikos prisijungimo, 1989 m. gegužės 26 d. Konvencija dėl Ispanijos Karalystės ir Portugalijos Respublikos prisijungimo ir 1996 m. lapkričio 29 d. Konvencija dėl Austrijos Respublikos, Suomijos Respublikos ir Švedijos Karalystės prisijungimo, 12 straipsnio 3 punktą nustatyta sutarties sąlyga dėl jurisdikcijos suteikimo negali būti panaudota prieš šia sutartimi apdraustą naudos gavėją, kuris neišreiškė aiškaus sutikimo dėl šios sąlygos ir kurio nuolatinė gyvenamoji vieta ar buveinė yra kitoje nei draudėjo ir draudiko Susitariančioje Valstybėje.

Parašai.